

Adabiyot, madaniyat yashasa — millat yashaydi

О‘zbekiston adabiyoti va san’ati

1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

ADABIY-BADNU, MA’NAVIY-MA’RIFIY, IJTIMOIY GAZETA

2021-yil 19-fevral / № 8 (4615)

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНЛАРИ

Фарғона вилоятининг Олтиариқ туманинадаги “Нурли обод” фермер хўжалиги раҳбари Лолаҳон Муродова буғунги кунимизнинг қаҳрамонлари бўлган она-сингилларимизнинг ёрқин намояндаси сифатида ўзининг ибратли фаолияти ва юксак инсоний фазилатлари билан кўччиликнинг чукур хурматини қозонган.

Оддий ўзбек аёллари орасидан етисиб чиқсан заҳматкаш фермер Лолаҳон Муродова буғун том маънода мардлик ва матонат тимсолига айланган, у бутун умринга она замини, дехқончилик бағишлаб, юксак натижаларга эршимокда. У раҳбарлик қиласетган фермер хўжалиги республикамиздаги энг илгор хўжаликлардан бури ҳисобланади.

Лолаҳон Муродова жамоатчилик ва хайр-саҳоват ишларига ҳам катта эътибор қаратади, кам таъминланган оизлар, ноғронлар ва ёлгиз кексаларга мунтазам замон кўрсатмокда. Сўнгги пайтларда ўнглаб ёшлиларга ўй-жой қуриб бериб, уларнинг никоҳ тўйларини ўтказишига бош-коши бўлди.

Буғунги кунда Олий Маъжлис Сенати аъзоси сифатида мамлакатимиз ижтимоий-сийёсиҳ ёхатиди ҳам фаол иштирок этмоқда.

Заҳматкаш фермер юртими тараққиётни ўйладиги улкан хизматлари учун “Ўзбекистон Қаҳрамони” олий унвони, “Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишилк хўжалиги ходими” фахрий унвони, “Эл-юрт хурмати” ва “Фидокорона хизматлари учун” орденлари билан мукофотланган.

Лолаҳон Муродова тимсолига оизжаноб қалб соҳиби бўлган иродаси мустаҳкам, меҳнаткаш ва самимий ўзбек аёллари сиймосини ёшлиларимиз орасида ибрат намунаси сифатида кенг тарзиб қилини ватаннаварлик тарбиясида яхши натижалар берини мумкин.

Ўзбекистон халқ шоюри Энaxon Сиддиқова Лолаҳон Муродованинг ҳаёти ва фаолиятига бағишлаб “Ватанга баҳшида умр” номли лиро-эпик қисса ёди. Кўйидада шу асардан парча газетхонлар ётиборига ҳавола этилмоқда.

ВАТАНГА БАҲШИДА УМР

ДАЛА МАЛИКАСИ

— Лола, қаердасиз?!

Салом-алиқдан кейин берадиган саволимга Лола Муродованинг жавоби ҳамиша битта:

— Пайқалдаман.

— Пойтахтга, хотин-қизлар байрами муносабати билан ўтказилидиган байрам тантанасига кетапмиз. Рўйхатнинг бошида ёкансиз, кутяпмиз сизни.

— Далани ташлаб кетолмайман. Колаверса, эрганинг хосилларини тақдирни чигит экиш сифатига боғлиқ, чигит экяпмиз, ўзим устида турмасан бўлмайди.

— Бир кунгинага ёзлаб туришар ахир. Кўпчилик сизга маҳтал кутиб турибди.

— Минг узр, сизлар яхши бориб келинглар, бир кунлик байрамни деб ёргага ерга қараб колмай.

Качон, кайси тадбирга чакирсангиз унинг жавоби ҳамиша тайёр, битта: ДАЛАНИ ТАШЛАБ КЕТОЛМАЙМАН! Ўнга гўзларни яганалаш, ё чопиқ, ё чеканка, ё кўсак курти, ё буғуда экинши баҳона бўлади.

Гоҳида жаҳлимиз чиккан пайтларни ҳам бўлади:

— Лола, айрим аёллар чакалокларини ташлаб чет ёлга сайру саёҳатга, дам олишга кетишини! Бир кун, яри кунга далангиз ўйнаб, донингиз тўкилиб кетмас.

У кўзлари кулганича бош чайқайди:

— Ҳозир пахтанинг тақдирни ҳал бўляпти, бошка нарса юрагимга симайди. Менга караманлар, бора-веринглар-эй! — деди.

— Лолаҳон, уватга ўтиринг-да, бир яхшилаб йиглаб олинг!

— Тинчликми, ишқилиб?! — у бетокатланди.

— Тинчлик, тинчлик!!! Бугун сиз учун ёнг бахти кун. Заҳматкаш мөхнатнинг юксак баҳоланди. Мухтарам Президентимиз сизга “Ўзбекистон Қаҳрамони” унвонини берилдишлар. Табринаман, ўртоқжон!

— Лоланинг овози сувга сингтандек йўқ бўлиб кетди.

— Лола! Лолаҳон! — телефон гўшагига ёпишаман хавотирга тушиб.

Хамиша гапи бутун, овози ўқтам Лола шу лаҳзада гап тополмай сукутга чўмдими?! Бу ҳуշхабардан ўзини ўйқотдими? Ҳаяжон бўзига кўз ёш бўлиб тикилдими? Назаримда, у сўзсиз йигларди. Буни кўрмасмада, унинг матонатли, кўйшдан корайян чехраси, кўзларидан сизаётган қувон ёшлари шундек кўз ўнгимдан ўтди.

Анча вақтдан кейин унинг овози хиркираб, хиркираб узилиб чиқди:

— Мени ардоқлаган ҳалкимга, Президентимга мингдан минг раҳмат!

Энди Лоланинг овозида бояги ҳоргинлик йўқ, факат кучли ҳаяжон сезиларди.

Шу куни Лоланинг коч чўл ўтрасидаги шийпонинг одамлар оқиб келди. Унинг кучоги даста-даста гулга тўлди. Гулларнинг маликаси Лолага ҳамма гуллар таъзим қилиб, гўё этагини, кўйларини ўпарди.

2

МУНОСАБАТ

Ҳукуматимизнинг лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосига босқич-ма-босқич тўлиқ ўтишини таъминлаш чора-тадбирлари тўгерисидаги қарорига кўра, 2023 йил 1 январдан бошлаб барча ташкилотларда иш юритши ҳужжатлари, шунингдек, бошка ҳужжатларни лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосида ишлаб чиқши, қабул қилиши ва эълон қилиши амалиёти тўлиқ жорий қилинади.

АЛИФБОНИНГ ТАКОМИЛИ БИРЛАМЧИ МАСАЛА

Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосига босқич-ма-босқич тўлиқ ўтишини таъминлаш чора-тадбирлари тўгерисидаги қарорига кўра, 2023 йил 1 январдан бошлаб барча ташкилотларда иш юритши ҳужжатлари, шунингдек, бошка ҳужжатларни лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосида ишлаб чиқши, қабул қилиши ва эълон қилиши амалиёти тўлиқ жорий қилинади.

Хакида”ти 1995 йил 6 майдаги қонун ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамасининг “Ўзбек тилининг асосий имло коидаларини тасдиқлаш ҳакида”ги 1995 йил 24 августанги карорини тақомиллаштириши вазифаларни тегиши ташкилотлар зимишасига юклайди.

Албатта, ёзув масаласи нафақат тил ва нутқининг ўкиш мумкин бўлган шаклий ифода воситаси, балки давлат бошқарувидаги ўта мухим аҳамиятга эга бўлган дастурдир. Ушбу дастур биз кўриб турган шаклга келгунча неча кайта ишлангани маълум. Ёзув дастурни тегиши бўлмаган бирор соҳа йўқ.

2

БИЛДИРИШ

2021 йилнинг 23 февраль сешанба куни соат 11:00 да Ўзбекистон Ёзувчilar уюшmasida Шеърият кенгашининг 2020 йил якунларига бағишиланган хисобот йигилиши бўлиб тақдим.

Барча кизикканларни таклиф этамиз.

Ўзбекистон Ёзувчilar уюшmasi

заҳоти тилини тишилади. Ҳамиша панд берадиган кўнгилчанлигидан кутимади-кутилмади-да! Энди “Аттанд!”лаб тишилашни ортича, афус ортичча, бефойда. Илло, ҳамроҳларга малолим келмасайди, деган ҳавотида тоби келишмайор турганидан огоҳлантириди, ҳатто мезбон давлатни, у қадимий диннинг аҳли-одамларини яхши билишини, бинобарин, сафардан колдиришган тақдирда ҳам зинхор ранжимаслигини кистириб ўтди. Бирор учок кўнтар манзилга эсон-омон стиб бордио ҳоҳиши-истакларига, мазаси йўқлигига кейинги пайтларда зўрайбид бораётган жами инжикларини кўшиб-чатиб унтуз-кўйди. Дунё кезганд, довруги оламга ёйилган аэропортлару бандаргоҳларни кўравериб дийдаси котган кимсан Тошкундай одам хаяжонини жиловломлай колса денг!

Кенглини, белопёнликни қаранг! Дам хайбатидан юрак оркага тортадиган, дам ўйинчокка ўхшаш жажжи-безирим учоклар табиат сиринга отланган болаларидек изма-из, оҳиста-оҳиста бепоён майдон ўтрасидаги йўлакка яқинлашяпти, мусобака бошланиши олдидан нафас ростлаётган

пойгачидек бир дапкир сафирни таъсизлайдиган ҳамроҳларни кўтаришади.

Лифти ҳам бор.

— Офарин! — тассанно айтуб юборди Тошкун ҳайратини яширмай, астойдил.

Хийла ўзини босиб олгач, илова килди:

— Ақл-идрок, илм-билим гиж-гиж бўлгач, ихтиро килваради-да!

— Фиж-гиж алқига яраши ақчаси ҳам гиж-гиж. Буларнинг кўли етмайдиган нарса қолмаган, дунёда.

Хуршид Дўстмуҳаммад

ДАРДИННИ ОЛАЙ

ХИҚОЯ

Хўп, ажабтовор замонлар бўлди-да! Тошкун қаерда олисадан-олис ўзга бир юртда давур даврон сурби яшашётган соҳиб жанобларни ва унинг рафиқаси қаерда — уларнинг тўқиши-рӯпари келишини ким тушида кўйибди — акл бовар кильмайди, акл! Бориб турган тасодиф, гирт содиф, ишонч дессангиз, хеч бир мантиқа симайди. Лекин, у холда нега, нима сабабдан, нима жин уриб... келинг, воқеани бир бошдан хикоя килайлик.

Тошкун сафардошлар сафига кўшилган ҳакида табор топганида “Хўп, майли”, дея розилик бергандек бўлдиюн ўша

3

Абдулла Орипов таваллудинини 80 йиллини ЯХШИЛАРНИНГ МЕҲРИ УНУТИЛМАС

1974 йили Тошкент давлат университети (хозирги ЎзМУ)нинг филология факультетида таҳсил олиб юрғанимда “Шарқ юлдузи” журналининг шеърият бўлими муддири Абдулла Ориповга шеърларим ва ҳикояларимни олиб борган эдим. Абдулла ака аввал шеърларим билан танишиди, иккита тўртлик билан иккита саккизликка алоҳида белги қўйди, кейин ҳикояларим билан танишиди. “Жазо” номли ҳажсиямни ўқиб мийигида кулди-да: “Бу ҳажсиянгиз “Муштум”дан бўлипти”, дега “Муштум” журналига, Саъдулла Сиёвга учрашишини маслаҳат берди. Кўп ўтмай “Муштум” журналида мазкур ҳажсиям босилиб чиқди.

Истиклолнинг дастлабки йиллари, Муборак туманинда раҳбар эдим. Туманимизда “Туркистон” газетаси кунлари ташкил этилди. Тадбир доирасида Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, Ўзбекистон халқ артисты Зикир Мухаммаджонов, Эркин Комилов бошчилигидаги бир гурӯх ижодкорлар келишиди.

Тумандаги нефть ва газ саноати корхоналарида, таълим масканларида, чорвардорлар фермаларида, деҳончонд шайлонларида кизгин учрашувлар ўтказилди. Фурсатдан фойдаланиб устозга илтимосимни айтдим: “Абдулла ака, мустақилик шарофати билан тумандаги ҳўжаликларномарини янгилашдик. Мана, ҳозир сиз учрашувлар ўтказгандаги ҳўжаликнинг номини “Туркистон” деб номладик. Бундан ташқари, ҳўжаликларни мизга “Муҳаммад Хоразмий”, “Амир Темур”, “Бўстон”, “Гулистан” деган номларни бердик. Яқинда янги бир ҳўжалик ташкил этдик, шунга ўзингиш ном қўйиб берсангиз”, дедим. Абдулла ака мийигида жилмайиб, “Алишер Навоий номи билан атасангиз яхши бўларди”, деди. Шу-шу янги ҳўжаликнинг номи Алишер Навоий номи билан атала бошланди.

1977—1978 йилларда “Қашқадарё ҳақиқати” газетасининг маданият бўлимида ишлаган кезларимда тарихий манбаларга асосланб Ҳанжирсарой ҳақида “Тупроқ остидаги шахар” деб туркум мақолалар ёза бошланган эдим. Амир Темур бобомиз ва Бибихонимга алоқадорлиги боис ўша пайтда уларни чиқарни имкони бўйлади.

Абдулла ака бу мавзуни давом эттиришимни маслаҳат берди. У кишининг сўзларига

амал килиб, Занжирсарой тарихи ҳақида марҳум устозимиз Пойн Равшанов билан ҳаммуаллифиликда “Амир Темур туғилган жой ёхуд Занжирсарой киссаси” деб номланган китоб дунёга келди. Тўғри, жамоатчилик бу китобга турличи муносабат билдириди. Баъзилар мъқуллади, баъзилар эса инкор килди. Аммо китоб орқали унтилмас қадрияларимиздан биро бўйлан “Занжирсарой” кайта юз очди. Асрлар давомида эмирилиб ҳароба айланган Занжирсаройда археологик қазилмалар ўтказилди. Бу жойдан мамлакатимиз тарихига оид кимматли ашёлар топилди. Муборак замини улуг бобомиз пойқадами етган, Бибихоним таваллуд топган табарук жой экани илмий жиҳатдан исботланди. Бундан ташқари, Муборак туманинг шоҳ кўчасига “Занжирсарой” номи берилди.

“Сардоба” номли романнинг биринчи китобига Абдулла ака сўзбоши ёзиб берди. Роман тарихий воеаларга асослангани учун устоз адиб Пиримкул Қодировга учрашиши тайинлади. Романнинг давомини ёзишида Пиримкул аканинг ўтиларини олганман. “Сардоба” романи кўллэзмаси билан танишиб чиққалик адиб: “Асотир ва ривоятларга таянган асарингизни ўқиб жуда кувондим”, дега “Асотирлар романи” номи билан китобга сўзбоши ёзиб берган эди. Яхши инсонлар шарофати туфайли яхши инсонлар билан танишар экансиз. Зоро, Абдулла аканинг тавсияси билан мен яна кўплаб устозларнинг сабок ва дуоларини олишга мусассар бўлганман.

Жумакул ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси
аъзоси

СУРАТДА: (чапдан) адабиётлар
Сайд Ахмад, Абдулла Орипов, Одил Ёкубов ва Анвар Обиджон.
Содик МАҲКАМОВ олган сурат.

Таҳририят

СЎРОВНОМА

АДАБИЙ АСАР – ТИЛ ҲОДИСАСИ

Адабий тилимиз ривожи кечаги ва бугунги кунда яратилган, яратилётган асарларга бевосита болгик. Ҳозир адаабий жараён узлукисиз давом этадиган адабий тил равнави ўйлода бир боқиски. У барча адаабий тур ва жанрлар катори насрда, насрй асарларда ҳам ўзида кечётган ўшиш-ўзғаришларни, сайқал топишни, эврилишларни акс эттиради.

Хўй, бугун адабий тилимизнинг мавқеи кандай? Ёзувчилар тил масъулиятини канчалик хис этиб ёзишмокда? Роман ёқи кисса деб тақдим этилётган шунчаки саргузаштимо китоблар тили ушбу жанрлар ҳақида саёз тасаввур ўйғотмагимлини? Тарихий мавзудаги асарлар-чи — айрим бир арханк сўз ёки иборани айтмаганда, тарихий давр тасвири тил бади-ииятига канчалик мос?

Бу каби саволлар билан адабий жараёнга ёндашганда ютуқлар билан бирга талайтина камчиликлар

1. Бугун яратилаётган насрй асарлар(роман, қисса, ҳикоя, эссе)да муаллифлар тил масъулиятини қай даражада ҳис этаёт?

2. Насрий асарлар тилини нималар бойитади, деб ўйлайсиз: ҳалқона ибораларми, мақолаларми, образли ибораларми? Тили нуқтаи назаридан пишиқ-пухта ёзилган ёки сўз санъатига бегона тилда ёзилган қандай асарларни кўрсатган бўлардингиз?

АДАБИЙ-БАДИЙ НАШРЛАР

«ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ»

2020 йил, 4-5-сонлар

Журналнинг навбатдаги сонида тиљшуносликининг долзарб масалаларига бағишлиланган бир неча тадқиқот эълон килинган. Жумладан, Низомиддин Махмудовнинг мақоласида тил илми, таълими ва тарғиботи борасида ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар хусусида фикр юритилади. Тил ва жамият таъсирлашви, бу таъсирлашув натижасида юз берадиган ижти-

мий-лисоний ўзғаришлар ва тиљшуносликининг бошка айрим илмий масалаларига оид. Ҷ.Одилов, Р.Мамажонов, Р.Давлатова маколаларини ҳам журналнинг 4-сонида ўқисиз.

Журналнинг 5-сонида лингвомаданиятшунослик фани, унинг мақсади, тадқиқот йўналишлари, устувор вазифалари ҳақида Д.Худойберганованинг, лингвистик хариталар ва уларнинг мил-

лий тил тараққиётни мавзусидаги З.Холмanova ва Д.Насрисавининг тадқиқотлари босилган. Шунингдек, достончиликда эпик айланалар (Н.Очилов), Чўлпоннинг аруз вазнидаги шеърлари (Н.Йўлдошев) таҳлилига бағишлиланган мақолалар ҳам ушбу сондан ўрин олган.

2003 йили Абдулла Орипов бир гурӯх ижодкорлар билан яна Муборакка келишиди. Амфитеатрда ўтказилган ижодий учрашува минглаб кишилар иштирок этди. Учрашува кўтариинки руҳда ўтди. Абдулла аканинг кайта-кайта даврага таклиф келишиди. Учрашува устозга мубораклик мухлислари ўз кўллари билан тўкиган гиламни совга килишиди. Гиламга Абдулла аканинг сурати туширилганди.

“Сардоба” номли романнинг биринчи китобига Абдулла ака сўзбоши ёзиб берди. Роман тарихий воеаларга асослангани учун устоз адиб Пиримкул Қодировга учрашиши тайинлади. Романнинг давомини ёзишида Пиримкул аканинг ўтиларини олганман. “Сардоба” романи кўллэзмаси билан танишиб чиққалик адиб: “Асотир ва ривоятларга таянган асарингизни ўқиб жуда кувондим”, дега “Асотирлар романи” номи билан китобга сўзбоши ёзиб берган эди. Яхши инсонлар шарофати туфайли яхши инсонлар билан танишар экансиз. Зоро, Абдулла аканинг тавсияси билан мен яна кўплаб устозларнинг сабок ва дуоларини олишга мусассар бўлганман.

Жумакул ҚУРБОНОВ,
Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси
аъзоси

ДАВРГА ҲАМОҲАНГ АСАР

Ёзувчи Улуғбек Ҳамдамга мактуб

Улуғбекжон, “Ота” романнинг ҳақида эшиштанимдан кейин анча вақт ўтди. Биласиз, янги китобларнинг вилоятларга етиб келиши мувоффик. Китоб кўлумга теккач, бир кечада ўқиб, тан бердим.

Тасвирнинг тинклиги, воеа-ходисаларнинг китобхонни ўзига эргаштириши, тез-тез ўқишига ундаши, қаҳрамонлар тақдиринг кинзишининг ошиб боравериши, улар хаётидағи фожеали ҳолатларнинг тез-тез алмашиниб туриши, воеаларнинг шиддати... барчаси романнинг мувоффакиятини таъминлаган. Энг мухими, миллий қадриялар, иймон, эътиқод деган мукаддас тушунчаларнинг романда турли рангларда жилоланиши асарга янгича руҳ баҳши этган.

Пўлат характерининг, калбининг ўзгариб бориши, унинг комилликка интилини натижасида шошқача назар билан қарал, бошлаши (масалан, Эрбийнинг камоқонага келиб ундан кечирим сўраши ва унга Пўлатнинг муносабати, кизидан ёлгор колган нашибаси билан боғлиқ лавҳалар) жуда ишопни тасиричан.

Ўзбек отасининг оиласига муносабати (ўтиқр ака), ўзбек насинын болажон калби (Ойопук), уларнинг миллий киёфаси кўз олдингизда ёрқин гавдаланади. Китобхон ана шу образлар киёфасидаги насины, шошқача насири, ёки бобо, бувиниси кўради.

Бу роман ўкувчини огоҳликка чорлайди, назаримда. Ўзлигини англашга, теваракатроғига теран нигоҳ билан боқишига, инсон калбининг кудрати нималарга кодирлигини англостилашга чорлайди. Инсон ўзи учун яшияди, умрин ўзича ўтказади, аммо бизаде “одамлар нима дейди” деган тушунча онгимизга шунчалик сингиб кетганни, фожеалини келтириб чиқарса-да, бу бидъатдан кутула олмаймиз. Сиз муаллиф сифатида инсон табиатидаги ана шундай қусурлардан огоҳлантирасиз, “Кўзингни оч, эй инсон, капалак уридик киска ҳаётингда муносаби ўша” дега

Бўллиб, ўкувчилар тафаккурини ўзгаришида иштирок эта оладими, деган саволга ижобий жавоб бериш мумкин. Бугун хиёнатнинг турмуш тарзи, қарашлари ҳаққоний ақси эттирилганни, ҳаёт ҳақиқати моҳирона тарзда бадий ҳақиқатга айлантирилганни хисмий иштади.

Асарда менга ёқкан образлардан бири Ёғдумнинг оғаси Турсун ота образидир. Пўлатни хақиқатта тик карашга ўргатган бу ин-

Улуғбек ҲАМДАМ
“Ота”
«Янги аср авлоди»
нашири,
2019.

сон унинг ҳаётини ўзгариради. Аслида-ку, унинг кўнлига Яратганинг ёғдуси тушиб, тўтири ўйла бошладамиди? Шу ёғду Турсунбай тимсолида унинг ҳаёт ўзанини эзгулик сари буриб юборди.

Адабий танқид асарга баҳо бершида, аввало, унинг ютукларини кўрсатиши лозим. Шундан келиб чиқадиган бўлсақ, биринчидан, асарнинг таъсирини натижасида шошқача назар билан қаралади. Ўзбек оиласи, унинг турмуш тарзи, қарашлари ҳаққоний ақси эттирилганни, ҳаёт ҳақиқати моҳирона тарзда бадий ҳақиқатга айлантирилганни хисмий иштади.

Иккинчидан, романда тўлаконли янги образ, характерлар (Пўлат, Ёғдум) яратилган. Бу образлар таъсирланаётган давр руҳини ўзида чукур акс этига олган. Улар хоҳирги замонга кайса кирралари билан муштарак бўлиб, ўкувчилар тафаккурини ўзгаришида иштирок эта оладими, деган саволга ижобий жавоб бериш мумкин. Бугун хиёнатнинг турмуш тарзи, қарашлари ҳаққоний ақси эттирилганни, ҳаёт ҳақиқати моҳирона тарзда бадий ҳақиқатга айлантирилганни хисмий иштади.

Асарда менга ёқкан образлардан бири Ёғдумнинг оғаси Турсун ота образидир. Пўлатни хақиқатта тик карашга ўргатган бу ин-

Шоира АҲМЕДОВА,
филология фанлари
доктори

ИСТИҚЛОЛНИНГ ТОЛМАС КУЙЧИСИ

Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф таваллудининг 60 йиллигига бағишилган шоир Баҳодир Исонинг “Муҳаммад Юсуф” номли достони Фарғона шахридаги “Фарғона” нашириётида чоп этилган. Шунингдек, унинг шоир хотириасига бағишил ёзган “Булбул дили бор эди” номли ҳужжатли киссаси шу нашириётда босилган.

Б.Исо ўз достонини кўтариинки оҳангда бошлайди ва Муҳаммад Юсуфнинг шоирлик истеъзодини, ўкувчиларга мальум ва машҳур ибораларни назар ишлайди.

Достоннинг сюжетига ўтирига берасак, унда саккизта хотира чизиги борлигини ва улар бир-бiri билан мантиқан боғланиб кетганини сезамиз. Муаллиф “Эл боласи” номли биринчи хотириасида шоир ижодий ки

ИСОФ БЕРГАНИ РОСТ БҰЛСИН!

Чекка қишлоқда яшовчи Эгамқул бобонинг муҳбир йигитга берган интервьюси

— Муҳбир болам, элимизда Кўп янги гап бўлаётir.

Ҳатто бизнинг қишлоқка ҳам

Шамоллари келаётir.

Қизик бўлди тунов куни,

Кўчамизга одам тўйди.

Аловуддин чирогини

Ишқагани, нима бўлди?

Шимарганча енгларини,

Ишга каттиқ boglab белди –

Ховлимизга беш-ён раҳбар

Эшик коқиб кириб келди.

Вой-бў, бунча савлатдорлар

Атрофимни ўраяпти,

Бири олиб, бири кўйиб,

Ахволимни сўраяпти.

Қизик бўлар экан, мени

Ўзларига тенг кўрса, денг.

Бири вазир, бири ҳоким:

“Бизга хизмат”, деб турса, денг.

Болам, бу каттаконларни

Тилвизурда кўтар эдим.

Улар бизнинг ҳолимизни

Биларми, деб сўрар эдим.

Ахир, раҳбар деган одам
Кастумига сигмасди-ку.
Йил – ўн иккى ой салқингина
Кабинетдан чикмасди-ку.

Ҳоким бува ҳукми – ҳукм,
Ёнига ҳам боролмасдик.
Дардимизни айтай десак,
Хузурига киролмасдик.

Энди эса, ҳайрон колдим,
Олдимизга келяяпти.
“Махаллабай ишлаймиз”, деб,
Жонга оро кирайпти.

Ёка ушлаб колдим, шояд,
Улар келгани рост бўлсин.
Ҳокимлару вазирларга
Иссоф бергани рост бўлсин.

Яна бир кун белим оғриб
Турган эдим, бир иш бўлди.
Худди шу пайт билгандайин
Уч-тўрт врач кириб келди.

Ё, тавба-ей, булар кайдан
Оғриганим билди, дейман.
Ё халқ дардин билгич одам
Бошимизга келди, дейман.

Профессор экан бари,
На-ак Тошкандан келишиди.
Бола-бақра, ҳаммамизнинг
Софлигимиз текшириди.

Кўзимга ёш келди, болам,
Кўнгилларим эриб кетди.
Улар ҳатто сиҳатоҳга
Йўлланаҳам ҳам берид кетди.

Табиб ўз оёги билан
Ўзи келгани рост бўлсин.
Шифокору дўхирларга
Иссоф бергани рост бўлсин.

Агар билисан, бу дунёда
Бонкик деган кас бўларди.
Иши тушиб борган одам
Олдида хор-хас бўларди.

Карз олиб, мол-хол қиласай, деб
Борсан қовоғин уяди.
Арзимаган уч-тўрт сўмга
Бир дунё шартин кўйади.

Энди эса бонкик ўзи,
Қаранг, уйма-уй юрибди,
Мана лойиха, кредит,
Факат ишланг, деб турибди.

Тадбиркор ҳам одамларнинг
Кам-кўстига карайпти.
Ўзим бўлайин, демасдан,
Эл корига ярайпти.

Ана, бири бояғча қўрди,
Бири ишнинг кўзин билди –
Зўр фабрика ташкил қилиб,
Юз одамни ишли килди.

Одамларга ёрдам қилиб,
Ҳаммани тенг кўрар бўлсанг,
Асли инсоф деганинг шул,
Агар мендан сўйар бўлсанг.

Одамларга ёрдам – элга
Кўмак, дегани рост бўлсин.
Тадбиркору боинчиларга
Иссоф бергани рост бўлсин.

Яна гап кўп, айта берсам
То кечгача адо бўлмас.
Газетингда босиб чиксанг,
Бу гапларим хато бўлмас.

Юргбошимиз бир келдио
Йўлга ҳам сон кириб колди.
Сувлар келди, газлар келди,
Светга жон кириб колди.

Стадион, кутубхона...
Обод қишлоқ бўлиб колдик.
Шаҳардан ҳеч камимиз йўқ,
Кўнглимиз бут, тўлиб колдик.

Мактаб қадди тикиланётир,
Таълим ҳам шунга хос бўлсин.
Энди домла-малимларга
Иссоф бергани рост бўлсин.

Уйли бўлди участковой,
Махалламиз обод бўлди.
Раисимиз ҳокимларнинг
Майлисидан озод бўлди.

Эл оралаб юар улар,
Хизмат иззатга мос бўлсин.
Оқсоқолу посбониларга
Иссоф бергани рост бўлсин.

Самад қўшним касал бўлиб,
Уйда ётиб қолган эди,
Кенжам қандай ўқитсанг, деб,
Боши котиб қолган эди.

Минг қиз билан Шарарап ҳам
Грантларга кириб кетди.
Контрактнинг ташвишидан
Қўшнимни кутқариб кетди.

Аёллару ёшларни деб
“Темир дафтар” тутиляпти.
Қанчада одамни иши бўлиб,
Камбагалликдан кутуляпти.

Одамларнинг дусосини
Олай дегани рост бўлсин.
Сектор раҳбарларига
Иссоф бергани рост бўлсин.

Кечак лекин озрок изза
Бўлиб қолдик, муҳбир болам.
Ер ёрила қолмадио
Кириб кетолмадик биз ҳам.

ЭМ-ЧЕ-ЭСдан аскарлар кеп,
Ўтинимиз ёриб берди.
Сал бўлмаса, супра ёйиб,
Хамиримиз қориб берди.

Оппок сочли бир генерал
Деворимиз оклай кетди.
Уялтириб ҳаммамизни,
Юрагимиз қоқлай кетди.

Ахир, уйда девлад ўғлим
Тилпон ўйнаб ётган эди.
Яна бири тилвизурга
Караганча қотган эди.

Турбি кетдик ўрнимиздан,
Хижолатдан ўйлай дедик.
“Ўз кунингга ярамасанг,
Бу кунингдан ўл-эй”, дедик.

Фафлат босмай, одамлар ҳам
Сал гайратга тўлсин экан.
Давлат элим деса, эл ҳам
Шунга лойик бўлсин экан.

Ўғилларни бир гектардан
Ерини олиб иш бошлади.
Қизим тикучилик очди,
“Тик-так”иниям ташлади.

Эси кирди момонгниям,
Кўз юмиб у сериялга,
Наваралар тарбиясин
Қайта бошдан олди қўлга.

Ўзгарди шу жужувларам,
Бири кашта тўқияпти.
Бири кампӯйтёр ўйнамай,
Навоийни ўқияпти.

Янги замон боласи-да,
Тарбиясима соз бўлсин.
Момонггаям, болларгаям
Иссоф бергани рост бўлсин.

Шундай гаплар, муҳбир болам,
Қизик ишлар бўлаётir.
Ҳатто бизнинг одамлар ҳам
Ўзгаришлар килаётir.

Билсанг, асли гурбат, гийбат
Бекорчининг иши экан.
Энг тинч одам ким, десанг, бу
Ишлётган киши экан.

Ҳар банданинг умид билан
Худо дегани рост бўлсин.
Одамларга ҳам диёнат,
Иссоф бергани рост бўлсин.

Сен-чи, болам, яқинингга
Йўлатмасдинг-ку ҳар кимни.
Мана, энди ўзинг келиб,
Эшитяспан ахволимни.

Муҳбир деган элнинг дардин
Ёзсин-у, сўзи рост бўлсин.
Муҳбир болам, ўзингга ҳам
Иссоф бергани рост бўлсин.

Каранг, оддий ҳалқ дардини
Ўйлайдиган бор экан-да.
Ҳалқим деган жўмардларга
Ҳалқ дуоси ёр экан-да.

Бўларкан-ку, киска вактда
Шунча ишлар килинди-ей.
Буни кўриб дўст-душманинг
Тан бергани билинди-ей.

Унутмай энди инсофни,
Раҳбарлар ҳалқ томон бўлсин.
Шу ишлар бошида турган,
Юргбошимиз омон бўлсин!

Эгамқул бобонинг сўзларини
муҳбир Курбон ЖОНКОБИЛ
окка кўчириди.

«Янги Ўзбекистон» газетасининг
2021 йил 13 февралдаги 32-сонидан
кўчириб босилди.

АКС САДО

хам катта жамоа ишлайди. Айрим ахборот дастурларида сухандон ва бошловчиларнинг ўзини «мен фалончи», деб танишириши ҳам одатга айланди. Барака тоқпук, ахир, сенинг кимлигинг титрда ёзилади-ку, оғзига камтарроқ бўлсанг-чи, дегинг келади. Баъзи ўшиттиришлар аввалида бошловчи гапга чечанлиги, сўзамоллигини “кўз-кўз” килиб, кейин «Ассалому алайкум!», дейди. Аслида эса аввал салом берилади.

Бундай мисоллар кўп. Юкорида тилга олган камчиликларни кўриб-билиб турив ҳалқимизнинг:

“Мен нима дейману?”

Хусусий киностудияларда режиссёр ёки актёр сифатида етарили тажрибага эга бўлмаган айрим ижодкорлар саёз ёзилган сценарийлар бўйича фильмлар олишмокда. Улардаги бош роллар ижрочилир утоз кўрмаган, актёrlикнинг ҳадисини ҳам олмаган “кўшичи” ёки ўзини “буюк актёр”, деб биладиган ҳавоий ёшлар. Бу хакда оммавий ахборот воситарадира жуда кўп боғи урилди. Аммо натижаси кўринмаядиган.

Муаллиф, режиссёр, овоз режиссёри, тасвирчи ва мусика танловчининг ҳамжихатлиги эфир махсулотининг сифатини таъминлайди. Кинода

кеч бўлиб қолмасин, азизлар. Журналист нодавлат телеканалларга тош отиби, деб ўйламаг. Мен юкоридаги камчиликларни бир ижодкор сифатида айтдим. Айрим мутасаддиларнинг: “Сен менга тегма, мен сенга тегмайман” кабилида иши кўриш даври ўтмадими? Сиз нима дейиз?”

Эркин ЭСИРГАДИЕВ,
журналист, Ўзбекистон МТРК
телерадиодастурларни
мониторинг ва таҳлил қилиш
бўлими бош мутахассиси

Тадбиркорлар ва сармоядорлар дикқатига!

“Ko'chmas mulk savdo xizmati”

МЧЖ дастлабки очик танлов савдоларига таклиф этади!

“Ko'chmas mulk savdo xizmati” МЧЖ томонидан ташкил этиладиган очик танлов савдоларига “Чорсу буюм савдо комплекси” АЖнинг 2020 йил 29 январдаги 17-сонли буюрманосига асосан, Тошкент шаҳар, Шайхонтохур тумани, Заркайнар кўчасида курилиши режалаштирилаётган савдо шоҳобчаларининг ижара хукук кўйилмоқда.

1. 32-дўкон умумий майдони 20,6м² бўлган савдо шоҳобчаси, бошлангич баҳоси - 108 974 000 сўм.

2. 98-дўкон умумий майдони 17,0м² бўлган миллий кийимлар савдо шоҳобчаси, бошлангич баҳоси - 47 906 000 сўм.

3. 105-дўкон умумий майдони 18,6м² бўлган миллий кийимлар савдо шоҳобчаси, бошлангич баҳоси - 52 414 800 сўм.

4. 106-дўкон умумий майдони 18,6м² бўлган миллий кийимлар савдо шоҳобчаси, бошлангич баҳоси - 52 414 800 сўм.

5. 107-дўкон умумий майдони 29,6м² бўлган миллий кийимлар савдо шоҳобчаси, бошлангич баҳоси - 97 888 800 сўм.

6. 266-дўкон у